

Suspension and reversal of the law (*Halakhah*) in disease, plague, and Covid-19

Y. M. Barilan

School of Medicine, Tel Aviv University

ymbarilan@gmail.com

Old wisdom

- When plague is [raging] in town – keep stay home and close door and windows; when you are on the road, keep to the margins.
- when hunger strikes – go away.

(Baba Kama 60b)

Tiberias 1786, smallpox

- Lockdown from *Purim* to *Iyar* (May).
- Some settled in caves for a whole year.

ולדק ונשפט וויסרים כל וועגל עוז :
דברי הוועתירים צעדס וצעד כל אשר להם מקציצ, כוחים וחוחמים
פה הקהלה עיר הקדושה **טבריא**, היום יום אי כי לחודש
שבת שנה תקמ"הא לפר"ק :
הספל צאונה **מנחם מענדריק** צהרצ ווי' **משה** זל"ה :
ונאום **אברהם** זל"ה ווי' **אלכסנדר כ"ץ** זל"ה

מכתב יג

בעה"ש פה עה"ק טבריא תו"בבא . חצי ניסן התק"מו לפ"ק :
הנה שמוחה וגיל צרעדה חצאנה, לקול לללו שפחינו כי נרננה, וזודה
לדי כי אק צנו, וכשצצ אפו ונחמונה ותסלוח די לבשר צחודות
והלז, בקול גדול להסריע, ויד די אשר הוי. **ותחל הנגף פה עה"ה טבריא**
ת"ו. אס אמוס לא נושך הזמן כ"א וועט ורעים, הנה היו צערך שצעים
שצעה, וימי הסורים עד כוה ימים צחודש איי, יקד יקוד כיקוד אש, ועלה
די היא תקום אוחנו צעיר צחודש שלא לנוס אל אחת הערים, כי אנה
נפכיו נצרה, כ"א חצי כוועט רגע עד יעצור זעס, סגרנו עלמינו צחלך
חדסה אשר לנו יוחר ווערד וניו כדי להחפלה ציצור, חמייד חפלהו צפינו
חקלירי ואורייעי כדרכנו וועולם, וועללין צחיי דכל צית ישראל, וכל אשר
מונו ראו וכן עשו להסחיר ופני חרון אף צחלוחים וצטייחות, ועל הרוב
עלחה צידס, ואשר נסו כוועט על הרוב צעו"ס רדפו אחריהם וסטייגוס.
כי הוכה הוועלכה היא היחה צעס כוועלכה אש, נפשות רצות חסרונס
ציונים אחדים אלו וון הספרדים ואשכנזים . **והנה** ווגודל נקי נקיס
ופלאי פלוח די וקיצה סקיצות אשר הילט ויד הרעים, וגם דלה דלה
לנו להספיק כל לרכינו צחודש הסקגר, והלוחות וועות דצ וואוד כפי ערך
הסלערכות לחיים ווחים וקלירי וורייעי אשר היו הרבה וואוד צצ"א, לא
יכול הוכחז הלז וועלצאר אפס קלסו, כי צאוחו פרק ה" נגף צפקיעין ג"ב.
וצכונה וקווחה סציצותינו, אשר נסו הנקיס שונה, ולכולס נעשית וועלכחם
עיי אחריס, אשר אחינו שצפקיעין הרב נסו להסגר שונה צווערות, ועלחה
צידס צעוהס"י, אח נפסיהם הילז, וועלצד הסקד צחיהם אשר היו לצו, על
רוב הצחיס שנסארו צהערד הסוירה של הנעדרים והנקיס וצחיהם ופני
אין יושב צהס, ולא כיכרו צחלות כי אס הריקים ופוחזים וגוים להצדיל.
כי ערוס ראה רעה ונקשרי, אשר לוחה רציס עלווחינו לאלפיס, אס אונרו
נחפרה בא אחת הנדלות ונחזי די להציר צהנות הלוואות וחיטוהית

The normative tension

- “Recovering a soul [trapped under rabble]” פקוח נפש
When necessary, saving life requires the violation of Halakhic taboos.
- “Giving one’s soul [utmost devotion]” מסירות נפש making utmost efforts and sacrifices. Halakhically, it refers to martyrdom. In Jewish virtue ethics, it stands for unbounded dedication perseverance.

The riddle...

Wedding of Rebbe of Belze daughter, August 5th, 2020.

Funeral of a 99 year old rabbi of Brisk

who died from Covid-19,
at the peak of
third and
most deadly
Covid-19 wave.

Rosh Ha'Shana and the second lock-down in Israel

The riddle

- Are these public and deliberate behaviours violation of the principle of “recovering a soul”?
- If this is “devotion of the soul”, why risk so much for a folk habit (מנהג) and not a religious duty (mitzva)?

Yisroel ben Shmuel of Shklov (1770-1839)
introduction to *Pe'ath Ha'Shulhan*

Episodes from the life of the Jewish community of Safed.

- 1813 plague: loss of 3 children, one son in law, mother and father.
- 1819 – arrest of the rabbi for ransom extraction.
- 1825 mud disaster: numerous houses collapsed under torrential rains burying hundreds alive.
- 1834 – peasant revolt drove the Jewish community to exile
- 1837 – earthquake killed 2000 Jews.

פאת השלחן

ורוא כוף וסיום לארבע שלהן ערוך

אשר נחמד בכדרי השלמות אלו הלכות והלכות א"י והם הלכות פלא והלכות לקט והלכות שבת והלכות ח"ע והלכות דמאי יולדות
שביעית וטוב קמה דמי א"י המבנים ומבאר פניהם לשון רש"י ודרכי יל ויחוסף הרבה הלכות דנים מרובות הרבה
הר"ש הקדוש יי וחוספות ובה"ג ורמב"ם ור"ע ומהם הלכות מוסדות ויבאלין אשר נשמו וגם שמוע ויבאלין ויבאלין
עלמות בסדר דרשנים ויבאלין מורן האלון האשתי רבשכס"ג א"י פנחס רש"י א"י חסיד כ"ע מוילנא ומרת' בקרה
בית יעלה ערוך ומלכו ביאור ארוך על כל הלכות והכתיבה והלכות כדרכם יל ויבאלין לקט' הבאים ויבאלין
בית ישראל ועטס שם הכסר וחוק ענינים פלא' בנאלין הסוד בחורף שם ירחי' המעיין ויבאלין דבר על אכס
אלי נעירא דמקדרי"א עשר ארץ ישראל כס"ע א"י חקל'ן חרית'ן מע"הק צפת גליל העליון קוב"צ
היבדיו

The cholera outbreak in Jerusalem. July – November 1865

Yellin, *Avo'tei'nu*. pp. 27-33

- Public health official feared a zoonotic disease, banning agricultural product from entering the city.
- Rabbi Salant declares an outbreak of cholera and cancels the fast of 9th of Av.
- First Jewish victim died on October 7th, 1965. Death toll estimated 600 (10%). (All the English missionaries escaped the city and none died).

See. D. Barel. *An Ill wind: Cholera Epidemics and Medical Development in Palestine in the Late Ottoman Period*. Bialik Institute, Jerusalem, 2010 [Hebrew] דן בראל, רוח רעה

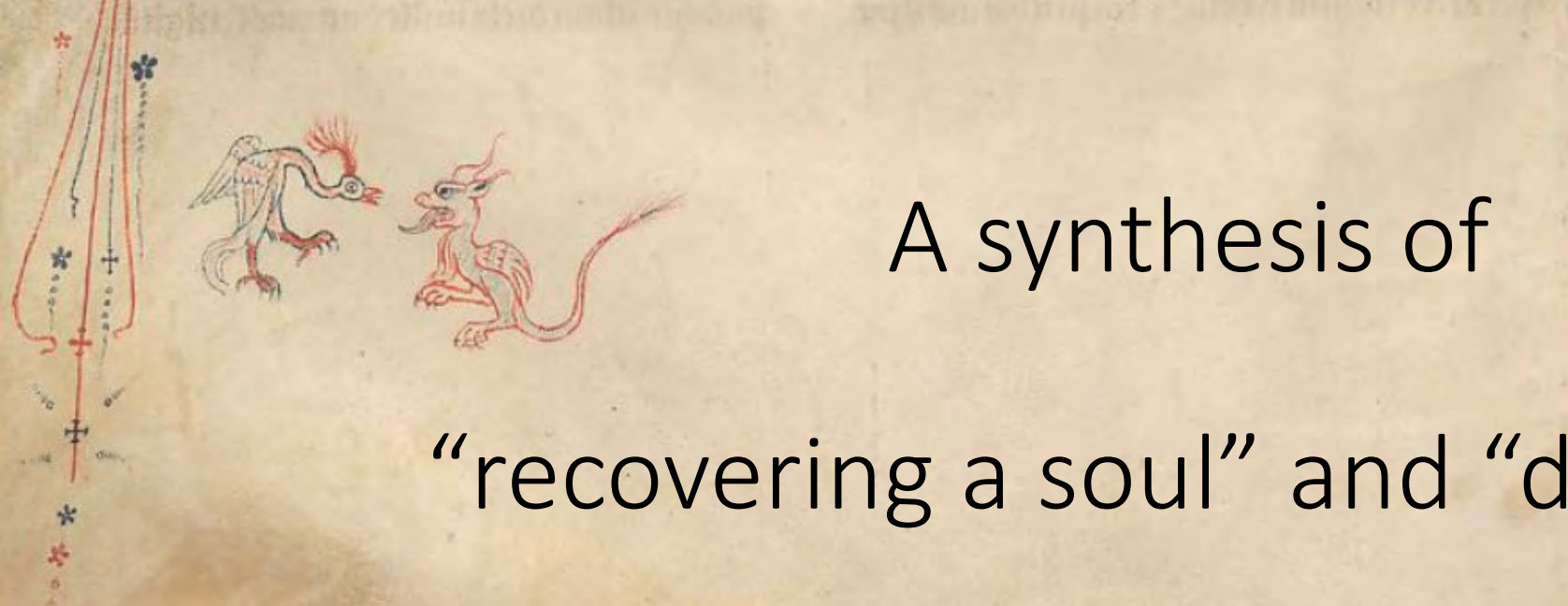
Coping with Cholera

- Joy – the “company of rubbers” – hilarious public processions.
- Stimulation of circulation - personal massages. (קאמפאניע רייבער)
- ½ the population escaped the city.

C. Hamlin. Predisposing causes and public health in early nineteenth-century medical thought. *Social History of Medicine* 1992; 5:43-70

צ. י. קוק. לשלושה באלול. ירושלים, תרצ"ח. סימן י

A synthesis of “recovering a soul” and “devotion”

- Risk for life requires the suspension of a taboo within the fabric of religious life. – such suspension reinforces life and the fabric of traditional life.
- It does not necessitate / justify the suspension of religious life. – such suspension threatens the fabric of traditional life.

Discipline is key

עובדא מימי הרה"ק מוויטעבסק

יש לציין שבזמן הרה"ק רבי מנחם מענדיל מוויטעבסק זצלה"ה בטבריה, היה ג"כ דבר גדול בעיר, והיה סגור בתוך הבית מימי הפורים עד אחר חג השבועות, [עם מנין] ולא יכלו לצאת החוצה, אחד מתלמידי הרה"ק, גבר עוז והלך לטבול במקוה טהרה בזמן הזה שהכל היה בהסגר, ול"ע פגע בו מידת הדין חלה ונסתלק, ואמר הרה"ק רמ"מ שלא נפטר מהמחלה והמגיפה, אלא שלא האמין במה שכתוב בתורה "אני ה' שוכן בתוך טומאתם", וזה לימוד גדול לימים האלו.

השי"ת יעזור שנזכה במהרה לקיים תפילות ומנינים כסדרן, ולטבול במקוה טהרה כראוי וכדת, ושיהיו כל ההלכות האלו להלכה ולא למעשה.

Marriage in Bnei Brak, 18/3/2020

Plague weddings: the defiant boundary crossing.

“הנשים הצדקניות אספו מן השוק בתולה מנוולת
המחזרת על הפתחים אשר זכירת מראה סגולה
להקאה, ומצאו לה בן זוגה איש סומא קצר רגלים וגדול
החוטם הצופה פני דמשק, ובשעה טובה הובילום
למז”ט על שדה הקברות ושיאום זה לזו.” (זכרונות
לבית דוד, מהד' פרידברג, כרך ב עמ, 75)

“The pious women collected from the market an ugly virgin beggar whose image is a recipe for puking. A groom was found, a short-legged blind man whose huge nose overlooks Damascus. In a fortunate hour, they were led to the cemetery and married with *mazal tov*.”

Black Huppa, Jerusalem 1865
(library of congress)

Black Wedding, אוצר כל מנהגי ישורון

- Bride and groom are orphans.
- They are dressed in black.
- *Huppa* under the sky.
- In / near a cemetery

Z. Friedhaber. Plague marriages as reflected in the Hebrew literature and the Hebrew press. *Dappim: Research in Literature*. 1990; pp. 305-316.

S. Rappaprt. Seuchenhochzeit. *Judisches Jahrbuch fur Osterreich*. 1932; pp. 174-188

Zoya Cherkassky, "Black Chuppah" (2020).

וּלְמַעַן לְגָאוֹל חַיִּימוֹ מִשְׁחַת
יִהְיֶכּוּ הַשְּׂאוֹל לְמָקוֹם גִּיל וְנִחַת,
יִוְבִילוּ חֲתָנִים לְשֹׁדֶה-צְלָמוֹת
וְעֲלָמוֹת דָּלוֹת וּמְרוֹת מָמוֹת
לְנַעֲרִים נְחָשָׁלִים יִפִּילוּ חֶבֶל,
וּבִתְרוּעַת גִּיל וּבִכְנוֹר וְנָבֶל
יִשָּׂא עָלֶם אֶלֶם נַעֲרָה חֲגֻרָת
וּבַחֹר צוֹלֵעַ – עֲלָמָה עוֹרָת,
בְּבִתּוּלָה חֲרָשֶׁת יִדְבֵּק פֶּסֶחַ
וּבִקְצֶרֶת יָדַיִם – נַעַר קָרֵחַ,
וּתְהִלּוֹת הַחֶבֶר יִרְבּוּ יִשְׁיָחוּ
וּבְמִשׁוֹשׁ הוֹלָלִים יִרְעוּ יִצְרִיחוּ –
הַחֲלִי לֹא יִסּוֹף, לֹא יִדָּכֶה יִשְׁחַ
וּבִהְיוֹתוֹ יַעֲזֹ גַם יִגְדֹּל-כֹּחַ!

לילנבלום, קהל רפאים

Logic behind *plague weddings*

Catholic world – avoidance of sinful life

(The Catholic Historical Review 2006; 92:74-79).

Jewish sources:

Marrying poor orphans is one of the greatest charities, and will please God

In the time of plague, every ploy and trick is done to distract the public from fear and panic, which are quite harmful, and to induce happiness and composure. This is why orphans are wedded, to make the world happy. Because among us, the Jews, the only joy is a joy of *Mitzva*. We cannot frequent theatres and circuses...when orphans get married, the whole nation participates (i.e., this is not a family affair).

יצחק ליפיעץ, ספר מטעמים
החדש. ורשה. 1904, עמ' 62

A black wedding during a cholera epidemic in 1892.

עוֹשִׂין פֻּמְבִּי וּפְרַסְיָא גְדוֹל וּבִסְמוּן חוּגֵג כְּדֵי לְשַׂמֵּחַ אֶת הַמָּוֶן
וְלַהֲסִיחַ דַּעְתָּם מִן הַמַּגָּפָה כִּי יָדוּעַ כִּי הַפֶּחַד וְהַצְהָלָה מְאֹד יִזְיֹק לָזֶה
ע"כ עוֹשִׂין כָּל הַתְּחַבּוּלוֹת בַּעֲטָה כַּזֹּאת כְּדֵי לַהֲסִיחַ אֶת הָעָם מִדַּעְתָּם
וּמִפֶּחַדָּם לַעֲנִיטִים אֲחֵרִים וְלַהֲיוֹת בְּשִׂמְחָה וּבְדַעַה מִיוֹשֶׁבֶת. זֶה הוּא
הַטַּעַם שֶׁעוֹשִׂין חֲתוּנָה עִם עָנִי בַּחוּר עִם בְּתוּלָה עָנִי כְּדֵי לְשַׂמֵּחַ אֶת
הָעוֹלָם כִּי אֵלֶּלּוּ בְּנֵי וְיִשְׂרָאֵל אֵי אֲפָשָׁר לַהֲיוֹת בְּשִׂמְחָה כִּי א"א ע"י
שִׂמְחָה שֶׁל מָלוּה כִּי אֲסוּר לָנוּ לִיָּךְ אֶל עֵיטֵרָאוֹת וּקְדִישָׁאוֹת ע"כ
מַחֲפִיזִין אֶחָד קְמָחוֹת שֶׁל מָלוּה כְּגוֹן לִגְנוֹן הַשְּׂמֹת וְלַעֲשׂוֹת חוֹסֶה
וְיִשְׂרָאֵל

ספר מטעמים החדש

וְיִשְׂרָאֵל לְבַחוּר וּבְתוּלָה פְּנִיִּים שְׂבִיבָה וְשֶׁלֹּם חֶלֶק לְכָל יִשְׂרָאֵל וְכוּלָּם
פְּשִׁתָּפִים בְּמָלוּה ז' וּבְשִׂמְחָה ז'. וְכֵסֶה יֵשׁ הַרְבֵּה סְגוּלוֹת סְדוּמוֹת
לֹא שֶׁמְקוּרָן הוּא טוֹב וְכֵסֶה לֹא רַק בִּימֵי הָאֲחֵרִים עַצֵּי אֲנִינָה
סְפֻלוֹת :

- Ordinary life is occasionally disturbed by risk to life, hence temporary and specific suspension of ordinary religious life to save life.
- Suspensions **within** the fabric of religious life, not suspension of the fabric **of** religious life.
- When ordinary life is no more ordinary, humans cope by a defiant reverse of the ordinary:

Excess, absurd, joy, tradition → resilience

(Christian *danse macabre* belongs to the genre of *memento mori*)

שו"ת אור יצחק, לר' יצחק עבאדי

Exceptions within the law v.
carnavalesque reversals of the
law.

וכבר נשאלתי הרבה פעמים בחולה שצריך לאכול ביום
כפור אם חייב לומר קדוש על היין. ואין ספק בזה
שאסור. אבל כמדומה לי שטעות זאת אולי באה מהמעשה
שהיה עם הרב ישראל סלנטר שהיתה מגפת חולירע רח"ל
בעיר, ופסק לכל הציבור שאסור להתענות. וכתוב בספור
המעשה שהוא בעצמו לאחר תפלת שחרית עשה קידוש ואכל
ואמר לכולם לאכול. וספור המעשה ראיתי בספר תנועת
המוסר (ח"א פי"א), והמעייין שם יראה שיש כמה גירסאות
במעשה הנ"ל. ובודאי שענין זה של קידוש ביום כפור אין לו
רגלים, אף אם נאמר ששתה יין, אבל אין זה מדין קידוש,
והרי פשוט לרוב ככל הראשונים שאין קידוש על היין מן
התורה, והוא תקנת חכמים ומה שיך לתקן קידוש על היין
אם אסור מן התורה לשתות ולאכול, ואין מה להאריך בזה.

Resolution of the riddle

- “The law” operates on top of the “fabric of life” / “lifeworld”. It creates rules and it creates exemptions. The “fabric of life” is beyond the law.
- In Judaism, the joys of religious life are considered protective of life.
- When life misses its joys, the reversal calls for counter-reversal such as joy in the cemetery. Not only isn’t life a life; death isn’t death. You live the tradition (“the furniture and ornaments of Jewish life) even if it is impossible to abide by the laws. **One set of laws disrupts another. We create boundary disruptive habits, with the hope they re-establish order.**
- The epidemic reshuffles the interplay among the fundamental axes of religious life: holy v. unholy; pure v. impure; good v. bad; timely, out-of-order.

Speaker's related literature

- YM Barilan. Jewish Bioethics (Cambridge 2014).
- An expanded and revised version appeared in Hebrew:
אתיקה רפואית ביהדות. הוצ' מגנס, 2019
- Covid-related papers

CORONAVIRUS (COVID-19) FOCUS

IMAJ • VOL 23 • MAY 2021

Allocation of Respirators in the Coronavirus Crisis in Israel: An Ethical Analysis and A Scheme for Triage

Yechiel Michael Barilan

Brusa and Barilan. Voluntary COVID-19
vaccination of children: a social responsibility.
Journal of Medical Ethics 2021; 47:543-546